

POSTANOWIENIE

17 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 17 grudnia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T.
przeciwko Powiatowi S.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie
z 8 maja 2023 r., I ACa 289/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

(G.N.-J.)

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 16 marca 2021 r. Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu oddalił powództwo E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. przeciwko Powiatowi S. o zapłatę kwoty 508.273 zł ewentualnie o zmiarkowanie kary umownej oraz orzekł w sprawie kosztów postępowania.

2. Na skutek apelacji wniesionej przez powódkę Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z 8 maja 2023 r. oddalił apelację i rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego.

3. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła powódka. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarżąca podniosła, że skarga jest oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie wskazanych w zarzutach kasacyjnych przepisów prawa procesowego i prawa materialnego.

4. Pozwany wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej, a także o zasądzenie od skarżącej zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej

z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.

6. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że skarga kasacyjna nie zawiera argumentów wystarczających dla uznania, że w sprawie spełniona została przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., uzasadniająca przyjęcie sprawy do rozpoznania.

7. Przede wszystkim należy zauważyć, że skarżąca nie uzasadniła prawidłowo swego twierdzenia o zaistnieniu w sprawie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarżąca prezentuje dość szczegółowe uzasadnienie dotyczące podniesionych podstaw kasacyjnych (przesłanek z art. 398⁹ § 1 k.p.c.), natomiast uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odwołuje się do wcześniejszych wywodów i ogranicza się do przytoczenia podstawowych zarzutów. Takie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest jednak prawidłowe. Wniosek ten i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie tzw. przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącą wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, nawet jeśli dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę, że nie jest jego rolą poszukiwanie argumentów uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w treści uzasadnienia zarzutów skargi, jeżeli strona nie powołała ich we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienia SN: z 20 października 2016 r., I PK 59/16; z 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16; z 10 maja 2018 r., I CSK 800/17; z 30 września 2019 r. V CSK 189/19; z 29 grudnia 2022 r. I CSK 1420/22).

8. Skarżąca uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zarzuca Sądowi Apelacyjnemu przede wszystkim brak uwzględnienia wniosków z opinii biegłego oraz określonego wniosku dowodowego.

Również uzasadnienie podstaw kasacyjnych ogniskuje się wokół ustaleń faktycznych, które zdaniem skarżącej zostały dokonane w sposób błędny. Jednakże zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest sądem prawa, a nie sądem faktu, i nie dokonuje kontroli prawidłowości oceny dowodów przeprowadzonej przez sąd drugiej instancji, jak również kontroli prawidłowości dokonanych ustaleń faktycznych (zob. wyrok SN z 5 stycznia 2011 r., III CSK 72/10). Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania może być zatem oceniony jako próba zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny dowodów, co jest niedopuszczalne w postępowaniu kasacyjnym. Zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącą na wadliwość orzeczenia sądu drugiej instancji, polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów, również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. np. postanowienie SN z 15 października 2020 r., IV CSK 136/20).

9. Skarżąca nie przedstawiła również wystarczających argumentów dla wykazania, iż uznanie przez Sąd Apelacyjny, iż w sprawie nie zostały spełnione przesłanki dla miarkowania kary umownej, w okolicznościach sprawy świadczy o oczywistej zasadności skargi. W orzecznictwie i nauce prawa wskazuje się, że miarkowanie kary umownej jest przejawem prawa sądu do ingerencji w stosunki umowne równorzędnych podmiotów, katalog kryteriów pozwalających na zmniejszenie kary umownej jest otwarty, a decyzja sądu *meriti* o miarkowaniu lub odmowie redukcji tej kary jest silnie warunkowana okolicznościami konkretnej sprawy (zob. uchwała SN z 6 listopada 2003 r., III CZP 61/03; wyroki SN: z 13 czerwca 2003 r., III CKN 50/01; z 6 maja 2004 r., II CK 261/03; z 16 stycznia 2009 r., III CSK 198/08; z 2 kwietnia 2014 r., IV CSK 416/13; z 12 lutego 2015 r., IV CSK 276/14; z 9 marca 2022 r. I NSNc 220/21; postanowienie SN z 16 lutego 2023 r., I CSK 4499/22). Oparcie skargi kasacyjnej na przesłance wynikającej

z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymagałoby tymczasem wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. postanowienie SN z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12). Analiza sprawy wskazuje, że ustalenia sądów nie zawierają zarzucanych przez skarżącą rażących uchybień, które kwalifikowałyby skargę jako oczywiście uzasadnioną.

10. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

11. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

12. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. oraz § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

(G.N.-J.)

[a.ł]

